

Ugeblad og Annoncetidende
for Allinge-Sandvig.
Sudhjem. Østerlars. Hasle
Ølsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgiver:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri
Oplag ca. 3500 Eksemplarer

Nr. 96 Alm. Annoncer 10 Øre pr. lin. efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø.

Fredag den 1. November

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1929

Vort Spraag.

Så pent å got et Spraag vi hå,
på Moers Sjød vi læred.
Nu monga kajnkje snakka rå,
å skamma saj åv ver-ed.
Lid Rønnaftint di brokka i
å mena saj så vi'la,
men sedan nogged Skaveri,
de lyer båra i'la.

Men vi, som samlas her i Dá,
vi blåjes ijkje Spraaged,
men synes de e majed brå
å lisa pent som nogged.
For Værdasfolk et Værdasspraag,
de kajn ju æwent passa;
de ska'kje smides i ejn Kraag
aa nonna Narrafassa.

Å vem som Sagen hår forstaaed
maa varra me i Lawed,
å ijkje skryda ojnau fraa-ed,
men tå sin Pårt aa Drawed.
Vort Moersmaal nu hajnas maa
de låwa vi væranra,
i Arr te Bællana skaed gaa,
naar sæl ejngong vi vanra.

Otto J. Lund.

Europas forenede Stater.

En Fremtidsdrøm.

Under den sidste Forsamling af „Folkenes Forbund“ i Genève, vakte det særlig Opmærksomhed, at Frankrigs Udenrigsminister Briand slog til Lyd for Virkeliggørelsen af Tanken om at skabe et europæisk Forbund af Stater, Europas forenede Stater, i Analogi med Amerikas forenede Stater. Tanken er i og for sig ikke ny, den har ofte spillet en Rolle i rent teoretiske Overvejelser om Europas Fremtid, men det er vist nok første Gang, at en betydende Statsmand har optaget den.

Rent bortset fra den Betyggelse af den internationale Fred, som et saadant Tilbud vilde byde, er der mange praktiske Hensyn, der taler til Gunst for Tanken. Som det er nu, skal man f. Eks. paa en Rejse fra Paris have sine Penge vekslet ikke mindre end seks Gange og have Kendskab til fem forskellige Sprog, skønt hele Ruten ikke er længere, end den med Lethed kan anbringes i en amerikansk Stat eller en kinesisk Provins. De stadigt voksende Toldmure gør ikke alene Samkvemmet mellem Landene vanskeligere og vanskeligere, men bærer ogsaa Spiren til nye Krige i sig. Tanken om at faa alle disse Skel mellem Landene sløffet, er uhyre tiltrækkende — men Tanken vil sikkert ogsaa blive uhyre vanskelig at gennemføre i Praksis, hvis den i det hele taget er gennemførlig. Den engelske Professor S. de Madariaga, som deltog i Mødet i

Genève, har fornylig i „Times“ taget hele dette Problem op til, som han selv siger, velvillig kritisk Behandling og paaviser her en Række Vanskeligheder, der rejser sig ved Sagens praktiske Gennemførelse.

En Omordning af Folkets Forbund?

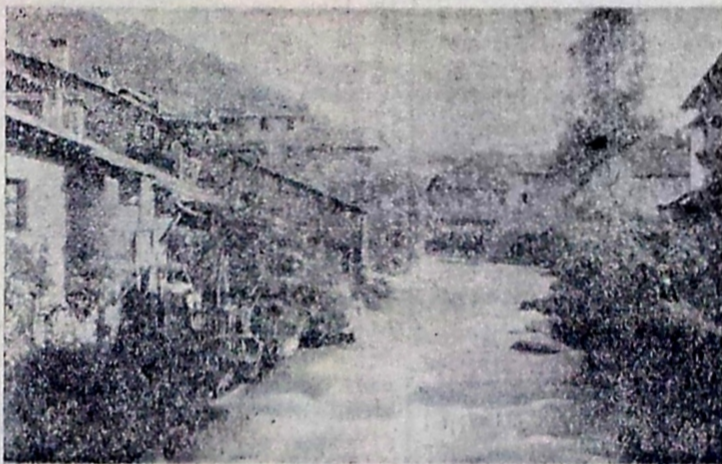
For det første slaar han fast, at Debatten om disse Tanker meget nødig skulde resultere i en Omordning af Folkenes Forbund. Der er visse Kredse, der er stemt for at indskrænke Forbundsraadets Arbejde, saaledes at f. Eks. rent europæiske Sager skulde behandles af et udelukkende europæisk Raad. Saadan en Reform vilde maaske nok bevirke, at visse europæiske Nationer med større Interesse vilde deltage i Forbundets Arbejde; men det vilde samtidig bringe selve Grundlaget for Folkenes Forbund i Fare. Folkenes Forbund skal vedblive at være en verdensomspændende Institution — og at ikke-europæiske Stater taler med om europæiske Forhold og omvendt, er ikke en Svaghed hos Forbundet, men tværtimod et af de Træk, der betinger dets Styrke.

Den europæiske Type.

Professor S. de Madariaga gør endvidere opmærksom paa, at man næppe kan tale om Europæere i samme Forstand, som man taler om f. Eks. Amerikanere. Hvor finder man i det hele taget „Europæere“, spørger han. — „Ikke i Europa, i det mindste. I Europa kan man finde den utilnærmelige Englænder, den olivenskinne Græker, den elegante og velvillige Franskmænd, Italieneren, der er stolt over sin nye Ungdom, Tyskeren, der drømmer om at komme frem igen, Spanieren, der har opgivet selv sine Drømme, den genfødte Polak, den arbejdsomme Hollænder, Svenskeren, Nordmænd og Danskere, der ikke engang vilde finde sig i at blive slaaet sammen som Skandinaver — og mange andre Nationaliteter. Men ingen „Europæere“. Hvis vi ønsker at se en Europæer, en engelsk-tysk-hollandsk-italiensk-fransk-Skandinav med et irsk Islæt og en svag Mindelse om spansk Kultur, saa maa vi tage en Billet til en Oceandamper og gaa i Land i New-York. Der skal vi snart opdage ham, i Færd med et kægt Eksperiment med et nyt engelsk Sprog, eller maaske drømmende om Europas forenede Stater, som han selv er et levende Kompendium af.“

Medens det saaledes vil blive i højeste Grad uensartede Typer af Mennesker, der skal forenes i Europas forenede Stater, bliver Sagen ikke mindre indviklet, naar man vender sig til de geografiske

Breda Mølle ved „Verdens Ende“.

Vort Billede er i Dag hentet fra det sydøstlige Frankrig, der er berømt for sine smukke, karakteristiske Partier. Det er Frankrigs Alpeland ved Isere, og den lille By Allevard ved Bredafloeden er en Type paa disse maleriske Smaabyer, der findes overalt i Dalene. Allevard er berømt for sine svovlholdige Kilder, der virker helbredende paa brystsyge Patienter, og besøges aarlig af mange Mennesker. Flodens Strøm leverer Kraft til mange Fabrikker, hvor der særlig fremstilles Vaaben. En af disse er Breda Mølle.

Følger man Flodens urolige Løb kommer man til en cirkelrund Dal omkranset af stejle Klipper, mellem hvilke Floden baner sig Vej i pragtfulde Kaskader. Her i denne Slugt maa vi standse — her levnes ikke Plads for en menneskelig Fod, og Franskmændene kalder betegnende Dalen for „Verdens Ende“.

og politiske Forhold. Grundlaget for Ideen er, at Europa kan betragtes som en politisk Enhed — men stemmer det med de faktiske Forhold? England f. Eks. er jo nok en europæisk Stat, men er samtidig paa det dybeste interesset i to eller tre andre Verdensdele; Rusland er i lige saa høj Grad en asiatisk Stat som en europæisk. Kolonispørgsmaalet vil i det hele taget blive overordentligt vanskeligt at ordne. Hvad skal der ske med de franske og italienske Besiddelser, naar Frankrig og Italien optages i Europas forenede Stater. Man kan maaske ikke sige, at Problemet er uløseligt; men man kan sige, at det er overordentligt vanskeligt at løse.

— Endelig er der om den rent geografiske Side af Sagen det at sige, at de store Have er en nok saa naturlig Basis for Forbund af Lande som store Fastlande. Saaledes vil f. Eks. de Lande; der ligger omkring Atlanterhavet, i hvilken Verdensdel de saa ligger, have nok saa naturlige Betingelser og gensidig Interesse for at indgaa et Forbund som de europæiske Stater, som saadanne.

— Problemet er altsaa i Virkeligheden adskilligt mere indviklet, end det tager sig ud ved første Øjekast. Man har ogsaa ment, at en saadan Forening vilde kunne betyde en Nationalisering af Europas Industri, en Sammenslutning, Spcialisering og Masseproduktion efter amerikansk Mønster. Hertil er nu for det første at sige, at det jo ikke er alle Industrivarer, der som Radioapparater og Automobileer egner sig til

Massefabrikation, og at den europæiske Industris Særpræg vel efterhaanden netop er blevet, at den i højere Grad lægger Vægt paa Kvaliteten end paa Kvantiteten. For det andet vil den første Betingelse for en saadan Nationalisering af Industrien være, at Toldskrankerne mellem Landene ophæves. Man har da ogsaa fra forskellige Sider ment, at det var her, man skulde begynde, at Begyndelsen til Europas forenede Stater skulde være et Toldforbund. Det er ogsaa nok utvivlsomt, at et saadant Toldforbund vilde stille Europa adskilligt gunstigere f. Eks. overfor den overhandtagende amerikanske Konkurrence, men om man vil kunne finde en Formel, der kan tilfredsstille alle de indbyrdes konkurrerende og rivaliserende europæiske Stater er vel mere end tvivlsomt.

Hvor ophøjet og skøn da end Tanken om Europas forenede Stater er, saa maa det dog siges, at der for Øjeblikket ikke synes at være store Muligheder for dens praktiske Gennemførelse, hverken praktisk eller økonomisk. Dette burde dog naturligvis ikke hindre de europæiske Lande i at søge at opnaa et bedre Samarbejde paa Omraader, der er egnede dertil. Et saadant velegnet Omraade maa Samfærdslen mellem Landene siges at være, specielt Lufttrafikken. Europas Lufttrafik henligger i Virkeligheden i Øjeblikket i Kaos, og dens Udvikling hæmmes af Landenes indbyrdes Rivaliseren. En Sammenslutning paa dette Omraade under Ledelse af et Raad, bestaaende af Repræ-

sentanter for alle Europas Lande, vilde sikkert kunne faa meget stor Betydning.

Det kan maaske synes at være et ubetydeligt Skridt i Forhold til det ophøjede Maal: Europas forenede Stater. Men ethvert lille Baand, selv det mindste, der bidrager til at binde Landene sammen, bør hilses med Glæde. Det er tilstrækkelig mange af den Art Baand, der vil kunne hindre Katastrofen fra 1914 i at gentage sig.

J. P.

Det sidste Farvel

—o—

Alle Mennesker, der har prøvet at miste — og det har de fleste af os sikkert nok — alle de Mennesker ved, hvor tungt netop det sidste Farvel er.

Der er altid noget vemodigt ved et Farvel. Det er, ligesom Ordet Farvel sætter Punktum for noget, stænger af for et Afsnit af Livet — for noget, som ikke mere sker, som er borte, rundet hen i Tidsstrømmens evige Rislen.

Du kan tænke paa en Aften. Tag hvilken Aften Du vil — en velsignet Aften med dine Kære hjemme, en Aften hos en af dine gode Venner, en Aften, hvor Du sad og talte om Liv og Død, en Aften, Du ofrede paa Gud og paa vor Frelser — og bagefter opdagede, at Offeret var forvandlet til en Gave — tænk paa en dejlig Sommerferie — tænk paa, hvad Du vil — et Farvel satte Punktum, et Farvel var Afslutningen paa godt og ondt, lyst og mørkt.

Og saa meget mere det sidste Farvel. Det er det allertungeste, netop fordi det er det sidste, det vemodigste.

En skøn Aften, kan efterfølges af lige saa skønne Aftener. Det Farvel, som saadan danner Afslutningen paa en Aften, en Glæde, en Velsignelse — det er ikke det sidste Farvel.

Men vi Mennesker møder alle sammen en Dag det sidste Farvel — vi skal alle en Dag sig det — vi Børn til vore Forældre, Ægtefæller til hinanden — Ven skal sige Farvel til Ven.

Det sidste Farvel er ikke noget, som vi bare saadan kan tale poetisk med hinanden om — det er en uundgaelig Virkelighed, som en Dag møder os.

Derfor vil jeg alvorligt sige: glem ikke, at det sidste Farvel en Dag vil møde Dig, maaske i Dag, maaske i Morgen.

Vore Aars Dage, de er halvfjerdsindstyve Aar, og er der Styrke, firsindstyve Aar; og deres Stolthed er Møje og Forfængelighed — thi hastig gaar de forbi, og vi flyver derfra — skriver Salmisten i den gamle Pagt.

Rutsker.

Kommuneregnskabet for 1928-29 med tilhørende Legat, Kirke- og Udmarkskasse-Regnskab ligger til Eftersyn i Rutsker Brugsforening 14 Dage fra Dato.

Statskat for 1ste Halvaar 1929-30 bedes indbetalt til Skattemodtagerne i Løbet af November Maaned. Modtages ved Mejeriudbetaling.

Rutsker den 30/10 29.

P. S. V.

A. J. Lambrecht.

Udsalg

paa Menighedshjemmet Onsdag den 6. November. Udsalget aabnes Kl. 3. Sognepræsten taler.

— Gaver til Udsalget modtages med Tak Mandag Eftm. paa Menighedshjemmet og i Præstegaarden.

Syforeningen

indenfor Allinge-Sandvig Afholdsforening afholder Bortsalg paa Forsamlingshuset „Hammershus“ Fredag den 8. November Kl. 7,30 Alle indbydes.

En Frakke er tabt

mellem Ols Kirke og Bobbebrønden. Bedes afleveret til Ejnar Lind, Klingegaard. Tlf. Hasle 87.

Rø selskabelig Idrætsforening

afholder Søndag d. 10. November Kl. 7,30 præcis en festlig Sammenkomst for Foreningens Medlemmer

Der vil blive opført en Farce i 1 Akt „En Prøveklud“ samt komisk Oplæsning, Sang og Musik af tre Mands Orkester, der spiller til Bal — om den fornødne Tilladelse opnaas paa Grund af Børnelamelse.

Nye Medlemmer bedes bestille Kort senest 2 Dage forinden Festen afholdes ved Tlf. Rø 43.

Festen afholdes paa Bendtsens Sal.

Bestyrelsen.

Intet Blad træffer Deres Kundekreds bedre end Nordbornholm!

Jagten aflyses

paa Kærgaard, Krogholm, Degnegaard, Præstegaard, Brødløsegaard og J. Birch, Ny Skovgaard, Ruts.

Al Jagt er strengt forbudt paa Hammersholm.

En Karl,

søges til 1. November, Riis, Kjøllergaard, Rø

Medhjælper

søges til Torpegaard, Klemens

En yngre Karl

eller Dreng kan straks faa Plads. Brummegaard, Rø.

Jagten aflyses

paa Klippely i Klemensker.

Al Jagt

er forbudt paa St. Myregaards Grund i Olsker.

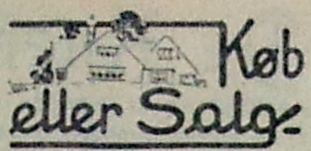
A. Lyster, Hasle.

Hjemmelavet Sylte, Medister og Luugepølse. Varm Blodbudding hver Fredag Middag.

Bilkørsel.

Min lukkede 6 Pers. Vogn udlejes til 25 Øre pr. km.

Ludvig Dellgren ved Vedby.

Køb eller Salg

En Ejendom

mellem 8 og 20 Tdr. Ld. ønskes til Købs.

Henry Koføed, Murahus. Tlf. Kl. n. 28 x

En ung So

til Fedning ønskes til Købs. Skarpingegaard i Rø.

Bager H. Jørgensen, Allinge.

Store R. I. R.

og andre Hønekylinger til Salg i denne Uge.

Poul Jørgensen, Solbakken, Allinge.

Ung, sund Lødeko

ønskes til Købs. Johs. Hansen, Skovly, Rutsker.

Skotøj.

Gymnastiksko til Herrer og Damer, Slippers, Morgensko, mange forskellige Slags Hjemmesko sælges meget billigt.

Herresko.

Brunt, Sort og Lak-, fikse, pæne, solide, moderne, sælges her til en saa lav Pris, at ingen behøver at sige: Skotøj er dyrt.

Klædesko

af Plys og Klæde, syet saa de ikke flosser ved Saalen, naar de bliver brugt, sælges til smaa Priser.

Raagummisko.

Eu pæn, god, solid Sko til Herrer, Damer og Børn haves paa Lager og sælges til en meget lav Pris.

Gummistøvler.

Godrik U. S. A. er en stærk, solid Støvle. Faas i flere Farver og Faconer og købes hos mig med stor Fordel.

En Afdeling Støvler sælges for Kr. 9,15 pr. Par.

L. Larsen,

Træskomager, Allinge.

Berghagen, Hasle. Fotografisk-Atelier aabent til Kl. 8, ogsaa Søndag — Fotografering i private Hjem paa hver Tid som ønskes, ring paa Hasle 66.

Hasle Biografforening afholder Forestilling førstkomende Søndag Kl. 8. Stort glimrende Program.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afdeling i Allinge. Kontortid 9-12 og 2-4. Renten af Indskud er paa 3 Mdrs Opsigelse 4,5 pCt. p. a. Alm. Sparekasseveilkar 4 - Folio 2 - i Forsørgelsesafdelingen 3,6 - hvortil Præmie, hidtil 2,4 -

Ønsker De Fred

paa Deres Jorder og i Deres Have for fremmede Jægere og omstrejfende Hunde — eller for Naboers Fjerkræ — saa indryk en lille Annonce i „Nordbornholm“, der læses af alle, som en saadan Bekendtgørelse har Ærinde til, saaledes at Aflysningen kan blive virkningsfuld. — Ring op Allinge 74.

NORDBORNHOLM læses i alle Hjem!

og egner sig derfor bedst for Avertering.

Messens Ene-Udsalg

Frakker i alle Størrelser	fra 15,50
Kjoler i mange Farver	- 12,00
Kjolestoffer i flere Mønstre	- 0,95
Herrefrakker, god Kvalitet	- 35,00
Habitter	- 32,00
Manchetskjorter	- 2,65
Sokker	- 0,55
Arbejdsbenklæder	- 3,70
Arbejdsjakker	- 4,50

Fa. C. Olsen, Allinge. Tlf. 100.

Køb Deres Lommeure, Stueure og Vækkeure

samt Armbaandsure og Brillor i Alfred Michelsens Urmagerforretning, Allinge. Et velsorteret Udvalg. Billige Priser. Forretningen lukkes Fredag Eftm. Kl. 4,30. Lørdag Aften er aabent fra 4,30—9.

Det store Udvalg

og alt, hvad der er nyt og moderne i Dame-Overtøj og færdige **uldne** og **Fløjlskjoler** finder De i

Magasin du Nord's Udsalg.

Ønsker De til en rimelig Pris en virkelig god **Ulster** eller **Frakke**, moderne i Stof og Form, eller en smuk **Kjole** i Uld eller Fløjl, da gaar De ikke forgæves hos os. Vi har et meget stort Lager, der hver Dag fornyes gennem Tilførsel fra Hovedforretningen.

De bør se vort Lager — i egen Interesse. Fikse Faconer i **Ulsters**, fremstillet af moderne melerede og ensfarvede Stoffer, prima Forarbejdning, er paa Lager fra 27—95 Kr.

Kaaber og **Frakker**, dels uden Foer og dels halv- og helforede, med og uden Skind eller Plysbesætning, i alle Størrelser — ogsaa ekstra store — haves fra 35—125 Kr.

NB. Nogle **Frakker** fra foregaaende Sæson bort-sælges til halv Pris og derunder.

Meget stort Udvalg i **Pige-Frakker** og **Ulsters** fra ganske billige til finere Kvaliteter.

Elegante uldne Kjoler, sorte og kulørte i Poplin, Reys, Crepe Caid, Crepe Veloutine og i Efteraarets Modifarver er paa Lager fra Størr. 36—48 og fra 13,50—55 Kr.

Meget smukke **Fløjlskjoler** i mønstret og glat Fløjl, gode Kvaliteter og i klædelige Faconer fra 24—36 Kr.

Den bedste Vare. Det største Udvalg. Den bill. Pris.

Victor Planck, Allinge.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads. Tlf. 45. Ferske Slagterivarer hver Onsdag og Fredag.

Alle Tryksager

saasom Regninger, Meddelelser, Konvolutter, Dags-Dato, Vekselsblanketter, Visithort og Takkekort, Love og Regnskaber, Sange og Salmer, Medlemskort leveres bedst og billigst fra Allinge Bogtrykkeri.

Fodtøj.

Stort Udvalg i Herre-, Dame- og Børnefodtøj. God Pasform.

Mine smaa Priser er allerede godt kendt. Gør engang et Forsøg og De vil blive fast Kunde.

U. S. Gummistøvlen (med Garanti) til Herrer, Damer og Børn er paa Lager i alle Nr. til meget smaa Priser.

Manufaktur.

Aldrig har jeg haft saa stort et Lager hjemme i Metervarer, Trikotage og Herreekviperung som i Aar. Aflæg Forretningen Besøg, og De vil altid finde noget, De har Brug for.

Det betaler sig at køre til Klemensker og købe Manufaktur og Fodtøj hos

E. Krogh-Hansen.

Tlf. Klemens n. 31.

Biografen.

Søndag Kl. 8

Mr. Wu.

Skuespil i 8 Akter.

Sikken et Hus.

Lystspil i 2 Akter.

Børn har ingen Adgang til denne Film.

Gaa ikke over Aaen efter Vand

Køb Deres Forbrug af Sodavand fra

Mineralvandsfabriken BORNHOLM

Sandvig Telefon 25 Flaskerensning og Fabrikation kontrolleres af Allinge Apotek.

Flaskerensningen foregaar under lagttagelsen af de strengeste Krav til Renlighed og Hygiejne.

Ved Fabrikationen anvendes kun de allerfineste Raastoffer.

Produktet staar fuldt ud paa Højde med de oversøiske Fabrikkers.

Benmel.

Godt, tørt Benmel er til Salg. 10 Kr. pr. 100 kg. Tlf. 79.

Fodermelsfabriken, Nyker

Nye Byggryn

af Byg fra dette Aars Høst grove, mellemfine, fine, valsede.

Boghvedegryn.

Egte Tapioc Sagogryn.

Børne Semoule. Maisflager.

Svenske Havregryn i løs Vægt en udmærket Vare til billig Pris.

F. B. Larsen, Allinge

Aktieselskabet Hasle Bank modtager Indskud paa Indlaansbog og Folio, Terminsydelse til Kreditorer, ordner Kredittaan m. m.

Ligkister og Ligsenge

altid paa Lager i alle Størrelser, og forskellig Udstylelser og Priser. Anton Sonnes Byggeforretning Telefon Allinge 69. Indehaver Chr. Sonne.

Frescolit.

Tørt Farvepulver som udrøres i Vand og anvendes i Stedet for Limfarve og Kalk til indvendig Brug. Er let at udrøre og paastryges føres i 1/2 kg. Pakker. 20 forskellige Farver.

J. B. Larsen.

